

Metodika “Vienreizējais maksājums/ fiksētas summas maksājums sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju sagatavošanai”

1. Tiesiskais regulējums

- 1.1. Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (turpmāk - Vispārējā regula Nr. 1303/2013);
- 1.2. Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1305/2013 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005;
- 1.3. Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1306/2013 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un Padomes Regulu (EEK) Nr. 352/78, (EK) Nr. 165/94, (EK) Nr. 2799/98, (EK) Nr. 814/2000, (EK) Nr. 1290/2005 un (EK) Nr. 485/2008 atcelšanu;
- 1.4. Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regula (ES) 2021/1060 ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (turpmāk - Kopīgo noteikumu regula 2021/1060);
- 1.5. Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 7. jūlija Regula (ES) 2021/1139 ar ko izveido Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un groza Regulu (ES) 2017/1004 (turpmāk - EJZAF regula);
- 1.6. Komisijas 2021. gada 27. maija paziņojums “Vadlīnijas par vienkāršotu izmaksu iespēju izmantošanu Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI) ietvaros” (2021/C 200/01) (turpmāk - EK vienkāršoto izmaksu vadlīnijas);
- 1.7. Ministru kabineta 2022.gada 16.augusta noteikumi Nr. 509 “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju 2023.-2027.gadam sagatavošanai un īstenošanai” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 509).

2. Metodikas mērķis

2. Metodikas mērķis ir vienkāršot Latvijas Lauku attīstības programmas 2014.-2020.gadam un pārejas perioda laikā (turpmāk - LAP 2014-2020) un Latvijas programmas zivsaimniecības attīstībai 2021 - 2027.gadam (turpmāk - PZA 2021-2027) projektu faktisko izmaksu uzskaiti, pārejot no finanšu dokumentu pārbaudes **uz sasniegto rezultātu pārbaudi**, tādā veidā:
 - 2.1. samazinot vietējo rīcības grupu (turpmāk – VRG) administratīvo slogu, lai nodrošinātu projekta izmaksu uzskaiti un maksājuma pieprasījumu pamatojošās dokumentācijas sagatavošanu;
 - 2.2. samazinot LAD administratīvo slogu projektu izmaksu dokumentācijas pārbaudēs;
 - 2.3. samazinot kļūdu rašanās iespēju gan izmaksu pamatojošās dokumentācijas sagatavošanā, gan tās pārbaudē;
 - 2.4. veicinot LAP 2014-2020 un PZA 2021-2027 finansējuma aprites ātrumu – samazināts laiks maksājumu pieprasījumu sagatavošanai, pārbaudei un lēmuma sagatavošanai par līdzfinansējuma apstiprināšanu;
 - 2.5. virzoties uz mērķa un rezultātu sasniegšanu, kas veicina efektīvāku finansējuma izlietojumu.
3. Metodika izskaidro vienreizējā maksājuma/fiksētas summas maksājuma jēgu un būtību, kā arī noteic vienreizējā maksājuma/fiksētas summas maksājuma piemērošanas principus LAP 2014-2020 un PZA 2021-2027 pasākumu administrēšanā, un veicinot efektīvāko Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonda finanšu līdzekļu administrēšanu fondu vadības procesā un Lauku atbalsta dienesta (turpmāk – LAD) kontroles funkciju nodrošināšanu.
4. Metodika ir izstrādāta, attiecībā uz vienreizēja maksājuma piemērošanu saskaņā ar Vispārējās regulas Nr. 1303/2013 67.panta 1.punkta c) apakšpunktu un 5.punkta a) apakšpunktu, LAP 2014-2020 pasākuma „Atbalsts LEADER vietējai attīstībai (sabiedrības virzīta vietējā attīstība)” apakšpasākuma 19.1. “Sagatavošanās atbalsts” SVVA stratēģiju sagatavošanai” ieviešanai, savukārt attiecībā uz fiksētas summas maksājumu saskaņā ar Kopīgo noteikumu regulas Nr. 2021/1060 53.panta 1.punkta c) apakšpunktu un 3.punkta a) apakšpunktu, PZA 2021-2027 pasākuma “SVVA sagatavošanās atbalsts” sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju sagatavošanai” ieviešanai.

3. Vienreizēja maksājuma/fiksētas summas maksājuma būtība

5. Vienreizēja maksājuma/fiksētas summas maksājuma priekšrocība ir samazināts administratīvais slogs, vienkāršojot dokumentu kontroles prasības.
6. Vienreizēja maksājuma/fiksētas summas maksājuma aprēķini balstās uz šādiem principiem:
 - 6.1. **Iepriekš noteikti** – MK noteikumos Nr.509 ir noteikti nosacījumi vienreizēja maksājuma/fiksētas summas maksājuma saņēmējiem par katru darbību un metodi, kas ir piemērojama konkrētās darbības izmaksu noteikšanai, t.i., jābūt skaidri noteiktām

izmaksām un projekta darbībām, kas paredzētas izmaksu vienkāršošanai, lai ievērotu principu, ka visiem saņēmējiem ir skaidri definēti nosacījumi atbilstoši projekta īstenošanai.

6.2. **Taisnīgi** – vienkāršoto izmaksu aprēķiniem jābalstās uz datiem par faktiskām/reālām izmaksām, proti, izmaksas nevar paredzēt pārmērīgi augstas vai zemas.

6.3. **Objektīvi** – vienkāršoto izmaksu aprēķiniem jāpauž vienāda attieksme pret jebkuru VRG vai projektu. Piemēram, nevar būt atšķirīgs maksājums līdzvērtīgiem vienreizēja maksājuma/fiksētas summas maksājuma saņēmējiem (*piemēram, juridiskais statuss, kapacitāte u.tml.*) vai projektiem un darbībām, kas rada nepamatotas priekšrocības konkrētam finansējuma saņēmēju lokam vai konkrēta veida projektiem.

6.4. **Pārbaudāmi** – vienkāršoto izmaksu aprēķiniem jābūt dokumentāli pierādāmiem un pārbaudāmiem. Aprēķini var tikt veikti un pamatoti, izmantojot:

6.4.1. statistikas datus¹

6.4.2. citu objektīvu informāciju vai ekspertu slēdzienu²;

6.4.3. vēsturiskos datus par līdzīgu darbību īstenošanu;

6.4.4. tirgus izpēti/cenu aptauju³.

7. Vienreizējs maksājuma/fiksētas summas maksājums ir konstants lielums, kas balstīts uz iepriekš noteiktu rezultātu, līdz ar to tas nevar tikt koriģēts atbilstoši projekta darbības procentuālajai izpildes pakāpei. Maksājuma apjoms ir noteikts *ex-ante* (pirms tam) šīs metodikas ietvaros.
8. Vienreizēja maksājuma/ fiksētas summas maksājuma gadījumā ir īstenota darbība un sasniegts plānotais rezultāts – **sabiedrības virzītas vietējās attīstības (turpmāk – SVVA) stratēģija izstrādāta un iesniegta izskatīšanai Sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas atlases komitejā, ievērojot MK noteikumus Nr.509 noteikto.**

4. Fiksētas summas maksājuma darbības pamatprincipi

9. Atbalsta pretendents ir -VRG, kas atbilst prasībām saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 509.
10. Atbalstāmā darbība –SVVA stratēģijas izstrādāšana un iesniegšana izskatīšanai SVVA stratēģijas atlases komitejā, ievērojot MK noteikumus Nr.509 noteikto.
11. Vienreizēja maksājuma/fiksētas summas maksājums ietver sevi izmaksas par vienu izstrādātu SVVA stratēģiju, kas:
 - 11.1. ir izstrādāta, pamatojoties uz MK noteikumiem Nr. 509;
 - 11.2. paredz izmaksas 20 000 euro apmērā, kas ietver sevī:
 - 11.2.1. VRG darbības teritorijas izpētes izmaksas un izmaksas, kas saistītas ar SVVA stratēģijas sagatavošanai nepieciešamo datu iegūšanu;

¹ Centrālās statistikas pārvaldes, Lauku atbalsta dienesta oficiālos datus vai citus oficiālos statistikas datus. Izmantojot statistikas datus, jābūt atsaucei uz konkrēto statistikas veidu, nosaukumu un atrašanās vietu.

² Ja izmaksu noteikšanā ir tikuši iesaistīti eksperti, tad VA par ekspertu izvēli, neitralitāti un kompetenci ir jāsauglabā dokumentāli pierādījumi, piemēram, ekspertu CV un citi kompetenci apliecināšie dokumenti. Ekspertu darba procesam ir jābūt dokumentāli pierādāmam un pārbaudāmam, piemēram, ekspertu parakstīti izvērtēšanas protokoli.

³ Atkarībā no situācijas un vienkāršoto izmaksu objekta, ieteicams tirgus izpētes procesā aptaujāt vismaz 3 piegādātājus, jānodrošina tirgus izpētes procesa dokumentēšana, piemēram, saglabājot saņemtos piegādātāju cenu piedāvājumu e-pastus, bukletus, ekrānšāviņus (*screenshot*) no tīmekļa vietnēm u.c.

- 11.2.2. izmaksas, kas saistītas ar informācijas sniegšanu plašsaziņas līdzekļos par vietējās attīstības stratēģiju un tās izstrādes gaitu;
 - 11.2.3. izdevumi par semināru, darba grupu un iedzīvotāju forumu organizēšanu VRG darbības teritorijā, lai veicinātu informācijas apmaiņu starp iesaistītām un ieinteresētām personām un organizācijām un apspriestu SVVA stratēģijas projektu;
 - 11.2.4. SVVA stratēģijas īstenošanā iesaistīto VRG pārstāvju mācību izmaksas atbilstoši to kompetencei;
 - 11.2.5. VRG darbības nodrošināšanas izmaksas, kas ietver sevī:
 - 11.2.5.1. telpu nomu;
 - 11.2.5.2. telpu apsaimniekošanas izmaksas (izdevumi par apkuri, elektrību, apsaimniekošanas pakalpojumiem un ūdensapgādi);
 - 11.2.5.3. biroja preču iegādi;
 - 11.2.5.4. sakaru pakalpojumu izmaksas;
 - 11.2.5.5. administratīvā vadītāja darba algu (tai skaitā iedzīvotāju ienākuma nodokli, sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu);
 - 11.2.5.6. grāmatvedības pakalpojuma izmaksas;
 - 11.2.5.7. transporta izmaksas;
 - 11.2.5.8. transportlīdzekļa amortizācijas izmaksas;
 - 11.2.5.9. maksu par bankas kontu pārvaldību;
 - 11.2.5.10. dokumentu kopēšanas izmaksas.
12. Vienreizēja maksājuma/fiksētas summas maksājuma attiecināšana un apmaksā atbalsta saņēmējam balstās uz reāli notikušajām darbībām, līdz ar to LAD veic tikai reālo darbību pamatojošo dokumentu pārbaudi –SVVA stratēģija ir izstrādāta un iesniegta izskatīšanai SVVA stratēģijas atlases komitejā, ievērojot MK noteikumus Nr.509.
13. Atbalsta saņēmējam, ievērojot prasības atbalsta piešķiršanu reglamentējošajos normatīvajos aktos, atbilstoši nosacījumiem par dokumentu uzglabāšanas prasībām, ir jā saglabā visi tie dokumenti, kas pierāda konkrēto darbību īstenošanu, lai tos uzrādītu pārbaudēs un auditos. Izmaksu pamatojošie dokumenti (piemēram, maksājumu uzdevumi, rēķini u.c.) ir jāuzglabā atbilstoši nacionālo normatīvo aktu par grāmatvedības dokumentu uzglabāšanu prasībām.

5. Metodikas izstrādes process un aktualizēšana

14. Lai noteiktu maksimālo vienreizēja maksājuma/fiksētas summas maksājuma apjomu SVVA stratēģijas sagatavošanai, tika analizēti vēsturiskie dati - LAD pieejami dati par SVVA stratēģiju sagatavošanas atbalsta finansējumu 2015. – 2016. gadu periodā sadalījumā pa aktivitātēm. Dati iesniegti par 34 VRG. Analizējot datus, tika noteikts, ka vidējā SVVA stratēģijas sagatavošanas summa 2015./2016.gadā sastādīja 17 676,00 euro (sk.tabulu). Taču analizējot Centrālās statistikas pārvaldes apkopotos inflācijas datus, salīdzinot pēdējos 6 gadus, kur patēriņa cenu pieauguma inflācijas koeficients salīdzinot 2021.gada maiju ar 2015. gada janvāri sastādīja 12.5% un

patēriņa cenu pieaugums sastādīja 2 210,00 euro, tika secināts, ka vienreizēja maksājuma/fiksētas summas maksājumu būtu lietderīgi noteikt 20 000 euro apmērā.

15. Atbilstoši EK vienkāršoto izmaksu vadlīnijām ir attiecināmas izmaksas, kas ir tieši saistītas ar SVVA stratēģiju izstrādi.
16. 2015.-2016. gadu periodā izstrādāto SVVA stratēģiju izmaksas LAD ir klasificējis šādas grupās⁴:
 - 16.1. informācijas sniegšana plašsaziņas līdzekļos par SVVA stratēģiju un tās izstrādes gaitu;
 - 16.2. semināru, darba grupu un iedzīvotāju forumu organizēšana VRG darbības teritorijā, lai veicinātu informācijas apmaiņu starp iesaistītajām un ieinteresētajām personām un organizācijām un apsriestu SVVA stratēģijas projektu:
 - 16.2.1. SVVA stratēģijas īstenošanā iesaistīto VRG pārstāvju mācības atbilstoši to kompetencei;
 - 16.2.2. VRG darbības nodrošināšana, tajā skaitā algas un sociālās apdrošināšanas maksājumi, grāmatvedības pakalpojumi, telpu noma, biroju preces, sakaru pakalpojumi, transporta izmaksas un mācību izmaksas;
 - 16.2.3. VRG darbības teritorijas pētījumi, kas veikti līdz 2014. gadam un VRG darbības izpēte 2015-2016. gados.

tabula

SVVA stratēģiju sagatavošanas vienreizējā maksājuma aprēķinu pamatojums

N. p.k.	Izmaksas veids	Izmaksas summa, EUR/%	Pamatojums	Darbību pamatojošais dokuments
1	Informācijas sniegšana plašsaziņas līdzekļos par SVVA stratēģiju un tās izstrādes gaitu	75,00	Noteiktas vidējās summas saņemtajam atbalsta finansējumam VRG SVVA stratēģijas sagatavošanai 2015./2016. gados.	LAD datu apkopojumi no atskaitēm par VRG saņemto finansējumu.
2	Semināru, darba grupu un iedzīvotāju forumu organizēšanas VRG darbības teritorijā, lai veicinātu informācijas apmaiņu starp iesaistītajām un ieinteresētajām personām un organizācijām un apsriestu SVVA stratēģijas projektu	330,00	Noteiktas vidējās summas saņemtajam atbalsta finansējumam VRG SVVA stratēģijas sagatavošanai 2015./2016. gados.	LAD datu apkopojumi no atskaitēm par VRG saņemto finansējumu.
3	SVVA stratēģijas īstenošanā iesaistīto VRG pārstāvju mācības atbilstoši to kompetencei	226,00	Noteiktas vidējās summas saņemtajam atbalsta	LAD datu apkopojumi no atskaitēm par VRG saņemto finansējumu.

⁴ Izmaksu pozīcijas izriet no 2015.-2016. gadā apstiprināto VRG stratēģiju sagatavošanas atskaitēs norādītajām faktiskajām izmaksām. Projektu gala atskaites ir pieejamas LAD, kas veica izmaksu apkopojumu.

			finansējumam VRG SVVA stratēģijas sagatavošanai 2015./2016. gados.	
4	VRG darbības nodrošināšana, t.sk:	8 769,00	Noteiktas vidējās summas saņemtajam atbalsta finansējumam VRG SVVA stratēģijas sagatavošanai 2015./2016. gados.	LAD datu apkopojumi no atskaitēm par VRG saņemto finansējumu.
4.1.	Alga	6 954,00		
4.2.	Grāmatvedības pakalpojumi	1042,00		
4.3.	Telpu noma	235,00		
4.4.	Biroja preces	119,00		
4.5.	Sakaru izdevumi	99,00		
4.6.	Transporta izmaksas	229,00		
4.7.	Mācības	91,00		
6	VRG darbības teritorijas pētījumi	8 276,00	Noteiktas vidējās summas saņemtajam atbalsta finansējumam VRG SVVA stratēģijas sagatavošanai līdz 2014. gadam	LAD datu apkopojumi no atskaitēm par VRG saņemto finansējumu.
7	Kopā vidējās vēsturiskās izmaksas SVVA stratēģiju sagatavošanai, EUR	17 676,00	x	x
8	Patēriņa cenu pieauguma inflācijas koeficients laika periodam (2021. gada maijs pret 2015. gada janvāri) %	12,5	Centrālās statistikas pārvaldes sagatavotais inflācijas kalkulators	https://tools.csb.gov.lv/cpi_calculator/lv/2015M01-2021M05/0/100
9	Patēriņa cenu pieaugums, EUR	2 210,00	Vēsturiskās izmaksas reizinātas ar inflācijas koeficientu	x
10	Izmaksas kopā, EUR	19 886,00	Vēsturiskās izmaksas plus inflācijas veidotais izmaksu pieaugums	x
11	Fiksētas summas maksājums, EUR	20 000, 00		

17. Metodiku pēc nepieciešamības aktualizē un grozījumus tajā izdara analogiski tās apstiprināšanas procedūrai.